

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A Bizottság közleménye: Partnerség az Európáról szóló kommunikációért

COM(2007) 568 és az ehhez kapcsolódó COM(2007) 569

(2008/C 211/22)

2007. október 3-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye: Partnerség az Európáról szóló kommunikációért.

És az EGSZB, Eljárási Szabályzatának 20. cikke alapján, Jillian van Turnhoutot kinevezte főelőadónak.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. április 22–23-án tartott, 444. plenáris ülésén (a 2008. április 22-i ülésnapon) 92 szavazattal, 12 ellenében, 26 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB megismétli kérését az Európai Bizottság felé, hogy foglalkozzon a kommunikációs politika hiányzó jogalapjának kérdésével. Az EGSZB mindazonáltal elismeri, hogy számos jogi és politikai akadály merül fel, ezért nem ellenzi a Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság között létrejövő intézményközi megállapodást. Az EGSZB maximális mértékben követni fogja az intézményközi megállapodás által megjelölt célkitűzéseket.

1.2 Az EGSZB ismét felhívja a figyelmet a kettős forrásproblémára: a pénzeszközök elégtelen voltára és a kifizetésükhöz szükséges elrettentően bonyolult, bürokratikus eljárásra. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye zökkenőmentesebbé az engedélyezési eljárásokat, és a jövőbeni – pl. az audiovizuális szolgáltatásokról, az EbS-ről vagy a közvélemény-kutatásokról szóló – keretszerződésekbe vonja be az EGSZB-hez hasonló tanácsadó testületeket is.

1.3 Az EGSZB üdvözli a partnerség keretében – a polgárok bevonásával és az európai közsféra kialakítása révén – megvalósított, egységes és integrált kommunikáció alap gondolatát. A polgárok megszólítása érdekében (i) világos, egyszerű és vonzó üzenetekre; világos és a polgárok számára is átlátható jövőképre; valamint (ii) megfelelő kommunikációs arculatra és eszközökre van szükség. Az EU kommunikációs prioritásai köré kidolgozott éves munkaterv hozzájárulhat e célhoz. Az EGSZB megfelelő erőforrások birtokában kész együttműködni a többi intézménnyel e cél érdekében, elismerve, hogy az EU nem csak Brüsszelt jelenti, hanem „helyi szinten” is meg kell jelennie.

1.4 Az EGSZB rendkívül fontosnak tartja, hogy képviseltesse magát az Intézményközi Tájékoztatási Csoportban (IGI). Az Európai Bizottság és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. május 31-én aláírt együttműködési jegyzőkönyvéhez csatolt – a fehér könyv közzététele utáni – kiegészítés kiváló kereteket teremt az Európai Bizottság, az Európai Parlament (EP) és a tagállamokban működő Európa Házak számára, hogy aktívan bevonják az EGSZB 344 tagját a nemzeti és regionális tevékenységekbe. Az Európai Bizottságnak a civil társadalommal folytatott kommunikáció keretében el kellene ismernie az EGSZB lehetséges összekötő híd szerepét az EU intézményei és

a szervezett civil társadalom között. Egyúttal az EGSZB-nek is kellően értékelnie kell azokat a tagokat, akik aktívan részt vesznek a javasolt internetes alapú kísérleti információs hálózatokban. Az EGSZB örömmel veszi fel és tartja fenn a kapcsolatot az Európai Bizottság osztályain és egyéb releváns hálózatokon belül – például az EGSZB kapcsolattartó pontokban, az Európai Bizottság képviselőin és az Europe Direct Központokban – kinevezendő civil társadalmi kapcsolattartó személyekkel. Így az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, minként lehetne növelni az ilyen hálózatok – pl. a Europe Direct és a Team Europe Speakers – támogatását.

2. Indokolás

2.1 Az Európai Bizottság 2007. október 3-án fogadta el „Partnerség az Európáról szóló kommunikációért” című közleményét (COM(2007) 568). Ez az Európai Bizottság negyedik dokumentuma a kommunikáció témakörében. Előzményei a következők voltak: i) az Európai Bizottság 2006. február 1-jén elfogadott fehér könyve az európai kommunikációs politikáról (COM(2006) 35 final); ii) egy 2005. július 20-án elfogadott belső cselekvési terv (SEC(2005) 985 final); valamint a 2005. október 13-án elfogadott, A Bizottság hozzájárulása az elméleti útkeresési szakasz munkájához, és azon túl: D-terv a Demokrácia, Dialógus és Diskusszió érdekében című közlemény (COM(2005) 494 final).

2.2 A *Partnerség az Európáról szóló kommunikációért* kiemeli az intézményközi együttműködés kulcsfontosságát az EU-hoz kapcsolódó témákról való kommunikációban, és megteremti a főbb politikai, gazdasági és társadalmi szereplők minden szinten történő bevonásán alapuló sikeres kommunikációs politika előfeltételeit. Az Európai Bizottság ezzel egy időben – az 1.2 pontban kiemelt szempontok alapján, és az európai kommunikációs politikáról elfogadott európai parlamenti állásfoglalásnak megfelelően – elfogadta a „Partnerség az Európáról szóló kommunikációért” kereteit megszabó intézményközi megállapodásra irányuló javaslatot is (COM(2007) 569). Ez utóbbit kívánta megerősíteni, hogy valamennyi EU-intézmény évről évre kötelezze el magát bizonyos uniós kommunikációs prioritások mellett, az érdekelt tagállamok bevonásával. Az egyes uniós intézmények önállóságának és különböző

feladatkörének elismerése mellett az intézményközi megállapodás hangsúlyozza az uniós intézmények és szervek uniós kérdésekről szóló kommunikációja megfelelőbb összehangolásának szükségességét és hozzáadott értékét. A megállapodás ehhez koherens fellépési keretet is ad. Tekintettel a 2008-as év kiemelt jelentőségére a Lisszaboni Reformszerződés tagállami ratifikálási folyamata szempontjából, illetve a 2009-es európai képviselőválasztás előkészületeire, az Európai Bizottság felhívja az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy fejtse ki a közleménnyel kapcsolatos álláspontját.

2.3 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a maga részéről elfogadott három, a közelmúltban készült, kommunikációval foglalkozó véleményt: az első „Az elmékedés időszaka: az Európai Unióról folytatott vita értékelésének struktúrája, tárgya és háttere” tárgyában (CESE 1249/2005 ⁽¹⁾) 2005. október 26-án, az Európai Parlamentnek címezve; a másodikat pedig 2005. december 14-én, az Európai Bizottság „D-tervéhez” kapcsolódóan (CESE 1499/2005 ⁽²⁾). Ez a két vélemény egy sor konkrét ajánlást terjesztett elő. A harmadik, 2006. július 6-án elfogadott EGSZB-velemény az európai kommunikációs politikáról szóló fehér könyvhöz kapcsolódott (CESE 972/2006 ⁽³⁾). Ez utóbbi felhívta az Európai Bizottságot, hogy nézzen szembe a kommunikációs politika hiányzó jogalapjának problémájával, és támogatta a fokozott intézményközi együttműködést, a decentralizált megközelítést helyezve előtérbe.

2.4 A *Partnerség az Európáról szóló kommunikációért* című közleményről szóló jelenlegi véleményben tehát nem szükséges kitérni olyan területekre, amelyekről az EGSZB korábban kifejtette – továbbra is érvényes – álláspontját. Helyénvalóbb arra törekedni, hogy a vélemény megfeleljen a közlemény által azonosított három alapvető területnek. Ezek a következők:

- a polgárok bevonása,
- az európai közsféra kialakítása, valamint
- a partnerségi megközelítés megerősítése (a kommunikációra vonatkozó intézményközi megállapodásra irányuló javaslatot is beleértve).

2.5 Az EGSZB fentebb idézett három véleményén, illetve a *Partnerség az Európáról szóló kommunikációért* című közleményen túlmenően ez a vélemény számos további forrásra támaszkodik:

- az EGSZB 2005. júniusa óta tartott plenáris ülésein lefolytatott vitákról készült összefoglalókra,
- az EGSZB kommunikációs csoportján belül lezajlott különböző vitákról készült összefoglalókra,
- az EGSZB-nek az Európai Tanács 2007. június 21–22-i üléséhez való hozzájárulás céljából kiadott – „Az alkotmányozási folyamat ütemterve” című – 2007. május 30-án elfogadott állásfoglalására (CESE 640/2007),
- a Római Szerződés 50. évfordulója alkalmából 2007. március 25-én kiadott Római Ifjúsági Nyilatkozatból fakadó ajánlásokra,
- az EGSZB részvételére a hat, Európai Bizottság által társfinanszírozott „D-terv” projektben,

- az EGSZB által 2007. október 18-án Dublinban megrendezett „A Te Európád, a Te szavad” elnevezésű konzultatív fórum következtetéseire, valamint
- az EGSZB által 2007. november 12-én Brüsszelben sajtófelelősök számára rendezett, „Kommunikáció Európáról: milyen szerepet kíván játszani a civil társadalom?” elnevezésű szeminárium végkövetkeztetéseire.

2.6 A *Partnerség az Európáról szóló kommunikációért* c. közleményről kiadott jelen vélemény három szakaszra oszlik – amelyek megfelelnek az európai bizottsági dokumentumban azonosított három témakörnek –, és az egyes szakaszokon belül csupán néhány kulcsfontosságú kérdés felvetésére szorítkozik.

3. Általános megjegyzések

3.1 A polgárok bevonása

3.1.1 A civil társadalom kulcsszerepet tölt be az Európáról folytatott kommunikáció specifikus területén. A megújult D-terv elképzelése számos partnert kíván bevonni az Európai Unió fejlesztésébe, köztük a nem kormányzati szervezeteket, a szakmai szervezeteket, valamint az egyre nagyobb számú olyan vállalkozást, amelyek többet szeretnének tudni Európáról, az EU politikáiról, programjairól és folyamatairól. Az EGSZB támogatja a Római Ifjúsági Nyilatkozat felhívását, amely nagyobb költségvetési keretet követel a nem kormányzati szervezetek támogatására, mivel ezek a nem formális oktatás legfőbb szolgáltatói, és a civil részvétel, az emberi jogok és a demokrácia legfőbb előmozdítói.

3.1.2 Az EGSZB maradéktalanul támogatja a kommunikáció többnyelvű megközelítését. Nem pusztán arról van szó, hogy a kommunikációt a megfelelő számú nyelven kell folytatni, hanem arról is, hogy egyszerű nyelvezetet kell használni. Ez világosan megállapításra került az EGSZB 2007. novemberi sajtószemináriumának vitái során.

3.1.3 Az EGSZB többször is kijelentette, hogy az EU nem csak Brüsszelt jelenti, és fellépéseivel is támogatta a „helyi szinten megvalósuló Európa” gondolatát. Az EGSZB melegen üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését, hogy létesítsenek EGSZB kapcsolattartó pontokat az Európai Bizottság minden képviselőjénél. Ez a két intézmény közötti együttműködési jegyzőkönyvhöz csatolt kiegészítés aláírásának logikus folytatását jelenti. Ez a kiegészítés szolgál majd az egyéb intézményközi munkakapcsolatok folyamatos fejlesztésének alapjául is. Az EGSZB 344 taggal rendelkezik az EU 27 tagállamának különböző területeiről. E tagok különböző nemzeti szervezetekhez tartoznak, amelyek az EGSZB három csoportosulását képviselik. Nemzeti és regionális ismereteik mellett az EGSZB-n belül folytatott munkájukból adódóan európai látókörrrel is rendelkeznek. Az Európai Bizottság képviselőinek és az EP tájékoztató irodáknak ki kellene használniuk ezeket az értékes erőforrásokat. Érdekes első kihívást jelenthetne a kijelölt kapcsolattartó pontok számára, ha az EGSZB-tagok bevonásával kezdeményeznék az EGSZB megalakítása 50. évfordulójának megünneplését 2008. májusában.

⁽¹⁾ HLC 28., 2006.2.3., 42–46. o.

⁽²⁾ HLC 65., 2006.3.17., 92–93. o.

⁽³⁾ HLC 309., 2006.12.16., 115–119. o.

3.1.4 Mindezek fényében az Európa-szerte kialakult számos hálózat fontos elemét képezi az Európáról helyi szinten folytatott kommunikációra irányuló erőfeszítéseknek. A Europe Direct Központoknak például az összes EU-intézményt áttekintve kellene kommunikálniuk az európai politikáról. Az EGSZB kész tudásával hozzájárulni mindezen hálózatokhoz, szükség szerint releváns tájékoztató anyagokat és képzéseket nyújtva. Az Európai Bizottságnak felül kellene vizsgálnia az e hálózatoknak nyújtott aránylag korlátozott pénzügyi támogatást. Több forrással és testre szabottabb európai bizottsági megközelítéssel ezek a központok hatékonyabban tudnák támogatni a „helyi szinten megvalósuló Európára” irányuló törekvéseket. Emellett az Európai Bizottságnak és az Európai Parlamentnek meg kellene fontolnia, miként tudná bevonni az európai ügynökségek egész Európára kiterjedő hálózatát az uniós kommunikációs erőfeszítésekbe. Végül: az EGSZB tapasztalataiból megtanulta azt is, hogy a kulturális kezdeményezések mennyire felcsigázzák a közvélemény érdeklődését, és milyen fontos hordozói az európai gondolatok terjesztésének.

3.1.5 Az Európai Bizottság által a fehér könyvről lefolytatott konzultáció azt mutatta, hogy a civil társadalom szereplőinek határozott igényük van az európai folyamatban való szorosabb részvételre. Az EGSZB ki szeretné emelni a 2007. novemberében Brüsszelben megrendezett sajtószeminárium végkövetkeztetéseit, ahol a résztvevők arra hívták fel a figyelmet, hogy a meglévő struktúrákat és hálózatokat kellene használni a konzultáció céljára, ahelyett hogy minden alkalommal az alapoktól kezdjünk újra mindent. Az EGSZB-re – mint az európai szervezett civil társadalom képviselőjére – rendkívül fontos szerep hárul e tekintetben, és ezt a többi európai uniós intézménynek is el kell ismernie.

3.1.6 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az aktív polgári szerepvállalásra való oktatás és felkészítés a tagállamok felelősségi körébe tartozik. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy az európai polgárok jogai és kötelességei az EU-tagállamok kevesebb mint felének iskolai tanrendjében szerepelnek. Az EGSZB 2007. októberében Dublinban megrendezett Ifjúsági Fóruma megerősítette, hogy a polgárok akkor fognak bekapcsolódni az európai témákról folytatott vitákba, ha megfelelő lehetőséget kapnak rá. Ennek fontos eleme az oktatás, illetve az EU beillesztése az iskolai tanrendekbe. A szeminárium szorgalmazta az ifjúság fokozott részvételét a döntéshozatali folyamatokban. Az EU-nak minden lehetősége megvan az önkéntes programok és csereprogramok hatékonyabb támogatására, anélkül hogy ezzel a nemzeti identitásokat fenyegetné. Az EGSZB specifikusan erre a területre irányuló kezdeményezéseket szorgalmaz.

3.1.7 Az EGSZB üdvözlí az olyan kezdeményezéseket, mint az *Európai tavasz* és a *Vissza az iskolába*, és sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, miként lehetne jobban bevonni ezekben a meglévő regionális és helyi hálózatokat. A kezdeményezésekben az alapszinttől kezdve minden oktatási szintnek részt kellene vennie.

3.2 Az európai közszféra kialakítása

3.2.1 Az Európai Bizottság nyomatékosítja az EU-politikák végrehajtásának fontosságát mint az Európai Projekthez szük-

séges széles körű támogatás biztosításának legmegfelelőbb módját. A Lisszaboni Reformszerződés ratifikálását kísérő gyenge kommunikáció ellentmondani látszik az európai közszféra gondolatának. Az Európai Tanács 2007. júniusi üléshez hozzájáruló, 2007. májusi állásfoglalásában az EGSZB sürgette a részvételi demokrácia jelentőségének elismerését, arra szólítva fel az európai intézményeket, hogy tartsanak fenn átlátható és rendszeres párbeszédet a civil társadalmi szervezetekkel és az EU polgáraival.

3.2.2 Az EGSZB támogatja a 2009-es európai parlamenti választások részvételi arányának növelésére irányuló európai bizottsági és európai parlamenti törekvéseket, melyeket erősítheti az Európai Bizottság által a közös kommunikációs prioritások elfogadására vonatkozóan felvetett gondolatok gyakorlati megvalósítása. Az EGSZB kész a hasonló közös célkitűzések érdekében munkálkodni. Az EU-nak valódi tervre és olyan tartalomra van szüksége, amellyel a polgárok képesek azonosulni. Egyetlen, Európára vonatkozó célkitűzés sem hagyhatja figyelmen kívül a szociális és foglalkoztatási szempontokat, és ennek biztosításához az EGSZB ideális helyzetben van. A jó kommunikációnak mindig világos, jól definiált tervekkel kell alapultnia, és értéket kell kínálnia az európai polgárok számára. Ez konkrétan például azt jelenti, hogy az EGSZB tagjait fel kellene kérni, hogy vegyenek részt az Európai Bizottság online kísérleti információs hálózatának kezdeményezésében.

3.2.3 Az audiovizuális média a leghatásosabb kommunikációs eszköz, és a legnagyobb intézmények, mint az Európai Bizottság vagy az Európai Parlament hozzáférnek ilyen eszközökhöz. Az EbS- (Európa műholdon), illetve internetes, online szolgáltatásokra irányuló szerződés-kötések keretében természetesen biztosítani kell a műsorszolgáltatók függetlenségét. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás biztosítása érdekében a hasonló szerződések megkötésekor vegye fontolóra, hogyan tudná megnyitni a kapukat más intézmények és uniós szervek számára is – azt sem tévesztve szem elől, hogy a szerződéskötéssel járó adminisztratív eljárások milyen terhet jelentenek a tanácsadó és egyéb uniós testületek számára. Az Európai Bizottságnak gondoskodnia kellene a megfelelő szinergiák kialakításáról is. Ez vonatkozhat a közvélemény-kutatások tárgyát képező területek azonosítására is.

3.3 A partnerségi megközelítés megerősítése

3.3.1 Az EGSZB maradéktalanul támogatja az Európai Bizottság által szorgalmazott partnerségi megközelítést. Ez nemcsak az EU intézményeire terjed ki, hanem a tagállamokra és a nemzeti és regionális döntéshozókra is, akiket rá kell bízni, hogy vállaljanak felelősséget az EU-val kapcsolatos döntéseikért. Az EGSZB üdvözlí a nemzeti kommunikációs igazgatóságokkal való hálózatépítést, és sürgeti a civil társadalmi szervezetekkel és azok kommunikációs forrásaival kialakítandó szinergiák megerősítését. Az EGSZB is rendelkezik hasonló platformmal, sajtófelelősi hálózatán keresztül. Figyelembe kellene venni azt is, hogy a legtöbb uniós tagállam rendelkezik saját gazdasági és szociális tanáccsal, és hogy az EGSZB tagjainak jó kapcsolatai vannak e szervezetekkel saját tagorságaikban. Ez egy erőteljes hálózat, amelynek köszönhetően az EGSZB mint intézmény erős partnere lehet a többi intézménynek.

3.3.2 Az EGSZB megfigyelői szerepben minden téren részt vesz az Intézményközi Tájékoztató Csoport (IGI) munkájában. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja a hasonló találkozók megfelelő technikai előkészítésének fontosságát. Az EGSZB-nek gyakorlati problémája is felmerül az IGI ülésein való részvétellel kapcsolatban, mivel ezeket mindig Strasbourgban rendezik, az EGSZB Brüsszelben tartott elnökségi és plenáris üléseivel párhuzamosan. Az EGSZB azt szeretné, ha az IGI-ülések időpontját módosítanák, ami lehetővé tenné az EGSZB lehető legmagasabb szintű részvételét. Az EGSZB üdvözli továbbá a Tanács információs munkacsoportjának „nyitott ajtó” politikáját, és kifejezi reményét, hogy ez az ajtó továbbra is nyitva marad, lehetővé téve az EGSZB részvételét is az EU kommunikációs politikájának formálásában.

3.3.3 Jóllehet az EGSZB korábban szorgalmazta egy specifikus jogalap kialakítását a kommunikációs politika számára, tudomásul veszi az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács között a kommunikáció kérdésében megszületett intézményközi megállapodásra irányuló javaslatot. Az EGSZB a maga részéről folytatja stratégiai kommunikációs tervének korszerűsítését és végrehajtását. Ennek részeként folyamatosan felülvizsgálja kommunikációs eszközeit és azok használatát, valamint feltárja az innovatív módszereket. Kommunikációs prioritásaiban az EGSZB figyelembe veszi az Európai Bizottság által előterjesztett kommunikációs célkitűzéseket is. Az EGSZB szorgalmazza, hogy a célkitűzések legyenek világosak, lényegre

törőek, a polgárok életére nézve relevánsak, és számuk maradjon korlátozott.

3.3.4 Az EGSZB támogatja a D-terv kezdeményezés által rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket, és továbbra is hangsúlyozza annak fontosságát, hogy átlátható és kevésbé bürokratikus adminisztratív eljárásokkal lehetővé tegyék a civil társadalom bármely szervezete számára a projektekben való részvételt. Az EGSZB várakozással tekint a D-tervnek az Európai Bizottság által bejelentett – Európai vita (*Debate Europe*) elnevezésű – folytatása elé.

4. Emlékeztető az EGSZB korábbi ajánlásaira

4.1 Az EGSZB felidézi a korábban (a kommunikáció tárgyában) az Európai Bizottsághoz intézett javaslatait, különös tekintettel „Az elmélkedés időszaka: az Európai Unióról folytatott vita értékelésének struktúrája, tárgya és háttere” (CESE 1249/2005) tárgyú 2005. októberi vélemény mellékletében, a 2005. decemberében elfogadott, *A Bizottság hozzájárulása az útkereséshez, és azon túl: D-terv a Demokrácia, Dialógus és Diskusszió érdekében* című európai bizottsági közleményről kidolgozott véleményében (CESE 1499/2005), valamint az európai kommunikációs politikáról szóló fehér könyvről 2006 júliusában kiadott véleményében (CESE 972/2006) megfogalmazott ajánlásokra.

Kelt Brüsszelben, 2008. április 22-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS